

İSTİHDAM DEVİRİNİN ÇÖKÜŞÜ

Kapitalizm, 'düş'lerimizi de esir aldı. Bunu yapmaya mecburdu. Ancak bu şekilde bizi esir alabilirdi. Önce düş kurmayı bıraktırdı, sonra mahkûm etti. İstemedi, sevmeden, birilerinin ya da bir şeylerin emrinde çalıştırdı. Ama artık devir değişiyor. Yeni sistem sorguluyor. Özgürlüğü arıyor. Bağımlılığa karşı çıkıyor. Kendi için çalışmayı öneriyor. İşte bu noktada görev öğretmenlere düşüyor.

YAZAR prof. STEFANO E. D'ANNA

Ulusal günlük gazeteleriniz, bu yıl üç milyondan fazla adayın Kamu Personeli Seçme Sınavı'na gireceği haberini verdilerinde, İstanbul'daydım. Haberlere göre; yıl sonuna kadar, bayırda bulunan her 100 adaydan sadece üçü, göz koydukları bu sabit istihdam, sağlam bir iş imkânına erişecek ve kamu personeli unvanıyla muhtelif devlet kurumlarından birine yerleştirilmeye olacaktı.

Tipki amansız bir sorgulayıcının, çoktan seçmeli bir test doğrultusunda, onları ya eleyecek ya da istihdam edecek ana bir bilgisayarın önünden akup geçen uzuz bucaksız bir insan şeridi gibi, strada bekleyen bu sayısız genç insanı gözümde canlandırdım. Özel sektördeki binlerce akranları gibi, sınavın "kazanılan", kuruluşların cehennemvari döngüleri içinde bulunan "daimi bir pozisyon" a atanmış olacaktı. Mutsuzluğa mahkûm edildiklerini bildiğim bu genç insanları bekleyen kaderi düşündünce, içimde acı hissettirdim. Dreamer'ın sözlerini anımsadım: "Kişi kendi işini 'düşlemeli' ve kendi iradesi, kendi yatkinliği doğrultusunda onu seçmeli."

Kabul edilemez esaret

Her yıl milyonlarca genç, özgürlüklerini bir maş çekinin yanıtıcı güvencesi ile takas etmeye gönüllü olarak, okullardan ve üniversitelerden mezun oluyor. Tüm yaşamlarını, ruhsuz kuruluşların kıvrımlarına gizlenmiş, tupe bir mahkûm gibi, küçük bir masanın ardında birkaç metre kare ile sınırlandırılmış olarak geçiriyor. Bağımlı olan kadın ve erkek yığınlarının bir parçası olmak için, ellerinden gelen her türlü gayreti gösteriyorlar. Kendi tercihleri olmayan insanlarla beraber, yüzlerinden hiç

silinmeyen acının buruşuk ifadesiyle mimmilmiş ve herhangi bir rol için mahkûm olmuş vaziyette, sevmedikleri bir işte çalışıyor olacaktı. Dünya çapındaki bu yaygın durum, bütün bir insanlık tarihinin yabancı olduğu bu fenomen, moderniteye ait bir koşuldur. Antik Yunanlar ve Romalılar fiziksel ya da zihinsel olsun, her türlü çalışmaya karşı hopnutsuzluk, halka tiksinti besliyordu. Özgürlüklerine çok düşkün Yunanlar için günü kurramak adına bir başkasına bağımlı olmak, kabul edilemez bir esaretti. Onların anlayışına göre işsiz erdemcin ıcrası, ücretle çalışan bir işçinin ya da 'oluş'un yükselmesini ve huzurunu engelleyen ödüle ve cezaya dayalı iş gören bir esnafın yaşamını sürdüren kişiler için uygulama mümkün olmayan, imkânsız bir girişimdi.

'Örgütsel Çağ'

Günümüzde ücretli çalışan işçilerin durumu, köleliğin büründüğü yeni form ve onun modern koşullara aktarılması halindedir. 'Örgütsel Çağ' olarak adlandırabileceğimiz, modern zamanların sembolü haline gelmiş bu fenomenin kökleri, iki akıncı paralel oluşumuna değin uzanır: Bir tarafta endüstri devrimi, modern kapitalizm ve başkasının emrinde çalışan işçilere, kurumsal kölelere gereksinim duyan modern işletmelerin doğuşu; diğer tarafta bağımlı olmak için eğitilen, zamanlarını bir maş ya da yevmiye ile takas etmeye hazır milyonlarca sıradan insandan oluşan muazzam bir kalabalığın gelişimi.

Bağımlılığa korkudur

Bu genç insan kalabalığı, öğrencilerin, yaşamın bu kurucu şartlarını kabul etmeye ve onları daha farkına bile varamadan bağımlılığın tarif edilemez ızdırına

MODERN KÖLELER
Maş çekinin yanıtıcı güvencesiyle, sevmedikleri işte çalışmaları durumu, köleliğin modern koşullara aktarılması halindedir.

katlanmaya hazırlayan yağın eğitimini bir türündür. Bağımlılık korkudur. Sevginin yokluğudur. Bağımlı olmak, istemsiz olsa dahi, her zaman kişisel bir seçimdir. Hiçbir şey ve hiç kimse bir insanı bağımlı olmaya zorlayamaz. Bunu kendinize sadece siz yapabilirsiniz. Bağımlı olmak, bir kontrat neticesi, ya da bir rol, bir kimsenin sosyal statüsü ile ilgili değildir. Bağımlılık, 'olus' durumunda meydana gelen bir alçalmadır sonucudur ki, bu da kendini, dış dünyaya sahip olunan bir iş veya sabir bir maş seklinde gösterir ve başkasının emrinde çalışan kimsenin her halini yansıtır. Bir eleman, düşlemeyi bırakmış bir kimsedir.

Bir sosyolojik olarak kuruluşları içerdin gözlemlediğimizde, endişe verici ve büyük ölçüde bilimsel geçerliliği olan bir şey keşfettim: İnsani kuruluşlar epey hızlıdır, gerçek bir ızdırıp endüstrisi halinde. Fabrikalar ve iş yerleri, hatta onlardan önce okullar ve üniversiteler, görüntüde hiçbir işe yaramayan çileyi üretmek ve beslemek üzere tasarlanmış ve düzenlenmiş görüntüyü. Gruplar ve bireyler arasında yaşanan bölünmeler ve çatışmalar, gereksiz ve hoş olmayan duygular, acı, kaygı ve endişe halleri, kararsızlık ve asabiyet, büyük miktarda bir enerji kaybına sebep oluyor. Bu bağlamda, çelişkili görünen bir kanaate vardım: Günün sonunda fabrikalardan ya da herhangi bir endüstriyel sürecin ardından hammaddeler dönüşüme uğramış ve zenginleşmiş olarak çıkarken, kadimlar ve erkeler daha yoksullaşmış ve hevesleri kırılmış şekilde iş yerlerinden ayrılıyor. Kendime, kuruluşların yapısı içerisinde, her türlü bilimsel ve girişimci çabaları ötesinde, sürekli bir anlaşmazlık durumu, can sıkıcı bir gerginlik ve çatışma hali üretilip, besleyen 'sıpkın' bir mekanizmanın neden inatla varlığını sürdürdüğünü sordum.

Kapitalizm dönüşüyor

Ne var ki, geçen yüzyılın son 10 yılından itibaren bu senaryo değişti. İki yüzyıldan fazla bir zamandan beri ekonomiye hakim olan rasyonel, dar görüşlü 19'uncu yüzyıl kapitalizmi, gözlemlerimizin ötesinde, dünya çapında boyutlara sahip, sezgisel, duyarlı, yaratıcı nitelikte bir kapitalizme dönüşüyor. Bununla beraber, takriben ağırlıklı alt sınıf çalışanlar üzerine kurulu bir ekonomiyi, özgürlük, yaratıcılık, seven ve arzularını doğrultusunda çalışan insanlar üzerine kurulu bir ekonomiyi dönüştürme ihtiyacı da giderek büyümekte. İcra ettiği iş seven kişi, düşleyen, görüntüde bir kuruluş için çalışıyor olsa da, aslında

kendisi için çalışan, kendi bütünlüğüne ulaşmayı amaçlayan kişidir. İşini sevmeye başkası için çalışan bir kimse, kendine zarar verir. Verdiği hizmetin bedelinden çok daha fazla olan aylık maaşı, gerçekte, içinde bulunduğu bağımlılık durumunun sebep olduğu fiziksel, manevi ve zihinsel hasara ödenen tazminatır.

Tekdüzelik üreten fabrikalar

Görünüşe göre okullar ve üniversiteler, bu köklü değişimden haberdar değiller ve umursamaz bir vaziyette, post-modern ekonominin ve küresel iş dünyasının gereksinim duyduğu yaratıcı, sezgisel, açık görüşlü bireyler yetiştirmek yerine, artık işe yaramayan insanlar üretmeye devam ediyor. İnattı, dışardan empoze edilen, herkes için aynı olan kitap bilgilerine tapınmaya, tekdüzelik üreten fabrikalar ve gençliğin özdeki cevherinin nefesini kesen ve düşleme yeteneklerini körelten, onlara basmakalıp inanç kalıplarını aktarmaya programlanmış kurumlar olmaya devam

BAĞIMLILIK KORKUDUR. SEVGİNİN YOKLUĞUDUR. BAĞIMLI OLMAK, İSTEMSİZ OLSA DAHI, HER ZAMAN KİŞİSEL BİR SEÇİMDİR. HİÇBİR ŞEY VE HİÇ KİMSE, BİR İNSANI BAĞIMLI OLMAYA ZORLAYAMAZ. BUNU KENDİNİZE SADECE SİZ YAPABİLİRSİNİZ.

ediyorlar. Bu kişiler, var oluş sebeplerini unuttular. Öğrencilerini etraflarını çevreleyen sedleri nasıl yıkacaklarını, işsel sınırlarını nasıl aşacaklarını öğretmeyi, içlerinde bağışmış düşünce, özgürlük ve yücedik duygusu için duyulan gerçek tutkuyu ekip biçmeyi unuttular. Fikirlerin, sanatın, uyum ve güzelliğin her formunun yetiştirildiği, müziğin, tiyatroyun, felsefenin ve gerçeğin arayışını, bireyin bilinçlilik düzeyini yükseltmesine yarayan araçlar ve daha geniş bir özgürlük, daha büyük bir refah seviyesine ulaşmak için eşiz şartlar olarak görüldüğü kurumlar olduklarını unuttular.

Bireysel devrim

Korku, kaygı, yıkanı düşünceler ve bizleri bozguna uğratan olumsuz duygulardan ba-

ğışmsız bir insanlık; çalışmayı, bir çeşit gerginlik ve aşırı hareketlilik olarak algılayan, ihtiyaçlarının idaresini sağlamak için eğitim veren, bağımlılığın tarif edilemez ızdırına, fabrikaların ve iş yerlerinin psikolojik kirliliğine katlanabilecek kapasiteye sahip dşlanışlar ordularını ve yoksul birliklerini eğitim eğiliminde olan bir toplumu artık kabullenmeyecektir. Bildiğimiz şekilde eğitim, bu tarz bir psikolojinin ürünüdür. Dünya üzerindeki her tür düzene ve seviyeye ait okullarda, genç insanlar tek bir küresel tavsiye ile karşılaşıyor: Bağımlı ol. Çocukluklarından beri, sıraların üzerinde saatlerce oturarak özgür yaşama dair herhangi bir amaç beslemeden nasıl tutsak olacaklarını öğreniyorlar. Bir gün hayata istihdam edilmek, başkalarının zenginliklerine dayanmak, kendi varlıklarını tüketerek beceriden yoksun olmak ve en baştan kurumsal acılar kalıplının bir üyesi olmak üzerine eğitiliyorlar.

İşi 'düş'e dönüştürmeliyiz

Kaderimizi değiştirebiliriz. Bunun için insan psikolojisini, onun inanç ve hükümleri altında yatan hipnotik yaşam hikâyesini değiştirmemiz gerekiyor. 'Düş'ü değiştirmeliyiz. Her okulun sloganı: "Yaptığın işi sev ve sadece sevdiğin işi yap" olmalı. İşledikleri en temel konu, kişinin kendisini çalışması, kendi öz keşfi olmalı. Sevdiğin şeyi yaparsanız, hayatınız boyunca tek bir gün bile çalışmazsınız. Bunu sadece 'birey' olmuş biri

keşfedebilir ve hayatına uygulayabilir. İşte bu yüzden bir 'okul'a ihtiyacımız var. Eğitimde evrensel düzeyde bir devrimi gerçekleştirmeye, öğrenim program ve tekniklerini altüst edebileme, bireyi yüceltme, vizyonunu güçlendirmeye potansiyeline sahip bir 'ulus okulu'na ihtiyacımız var. Bu anlamda ilk değişmesi gereken öğretmenlerimiz. İnsanoğlunun geleceğindeki olumlu bakış açısı ve mutluluk, kaçınılmaz bir biçimde iş faaliyetlerindeki kademeli, bastırılmayan düşüş ve iş gerginliklerinin azalması ile paralel bir dışışta sahip olacak. Bireysel devrimin bir meyvesi, İnci'e dair boyutlardan psikolojik bir ayrışma olan 'İstihdam Devrimin Çöküşü', Spartaküs'ün isyanı kadar detansı biçimde, siddetle kapımız çalıyor. ☐